

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. I. Vtrum charitas verè & propriè sit amicitia hominis cum Deo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

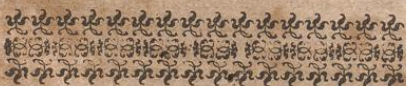
89. Obijcies tertio: Facta alicui revelatione damnationis, adhuc teneretur servare omnia præcepta, subindeque illa servare posset, cum nemo possit obligari ad impossibile: Ergo cum observationi præceptorum annexa sit gloria consecutio, juxta illud Christi Matth. 19. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata*, adhuc ille posset sperare beatitudinem.

Respondeo primò negando Antecedens: tunc enim non teneretur servare unum ex præceptis divinis, nempe præceptum sperandi vitam æternam, ut in 3. parte conclusionis diximus.

90. Respondeo secundò, dato Antecedente, negando Consequentiam. Ad cujus probationem dicendum, quod executio gloriæ annexa est observationi mandatorum, non quomodo cumque consideratur, sed efficaciter exhibetur, & usque ad finem vitæ: posita autem revelatione damnationis, non posset sperari efficax observantia omnium mandatorum usque ad finem vitæ; quia tunc esset de fide, quod ille, cui facta esset talis revelatio, aliquod mandatum non servaret efficaciter, licet de isto vel illo determinatè non esset ei revelatum.

91. Obijcies quartò: Revelatio divina de futura damnatione merè extrinsecè se habet respectu objecti quod revelat, subindeque illud intrinsecè non immutat: Ergo sicut contra hominem poterat, & tenebatur sperare beatitudinem, ita & post. Sed nego Consequentiam: licet enim ex tali revelatione non varietur objectum, variatur tamen in homine iudicium prudentiale de illo, subindeque tendentia voluntatis in illud, ut ex supra dictis patet.

92. Ex dictis inferes, quod ille cui facta esset revelatio suæ damnationis, non teneretur orare ad petendum à Deo auxilia efficacia ad salutem: oratio enim actum spei explicitum vel implicitum necessariò importat; atque adeò si ille non teneretur sperare, etiam non teneretur orare. Unde Augustinus lib. 21. de civit. cap. 24. *Si de aliquibus ita Ecclesia certa esset, ut qui sunt illi etiam nosset, qui licet adhuc in hac vita sint constituti, tamen predestinati sunt in æternum ignem ire cum diabolo, tam pro eis non oraret, quam nec pro ipso.*

DISPUTATIO X.

De virtute Charitatis.

Ad quæst. 23. & sequentes.

JActo spiritualis ædificii fundamento, & fidei objecto, actibus, & proprietatibus explicatis; atque alterà Theologicarum virtutum, quæ ipsi simillima est, scilicet spe, ei adjuncta: nunc de charitate agendum est, quam fides concipit, & ad quam spes currit; & quæ fidei umbras, ac spei suspiria prætergressa, se totam in Deum immergit; ut æternà illa pulchritudine, quam fides ostendit, & spes optat, feliciter perfruatur. Hæc gemma virtutum, quæ ceteras format, illustrat, perficit, ei que ornatum singularem ac venustatem ex sui consortio imperit.

A Hæc vestis purpurea Sponsæ, optimè sedens super byssum castitatis; aut vestis polimita Joseph, omnium virtutum varietate decorata; vel, si vis, vestimentum Jacob, cujus fragrantia benedictionem Patris cœlestis impetrat. Hæc cuprum igneus, sublevans interiorem hominem in paradysum spirituales; bitumen quo Deus Ecclesiæ arcam linivit, ne aquæ tribulationum ipsam penetrare possint; cementum quo lapides vivum ædificio spirituali connectuntur; filum aureum quo inter se colligantur; cœlestis gluten, quod animam Deo jungit; & vinculum illud perfectionis, quod felicissimo nexu & homines Deo, & inter se homines propter Deum, ejusque distributionem, conjungit. Hæc ulna aurea, quæ porta & muri cœlestis Jerusalem metiuntur, & qui luminis gloriæ, & beatificæ visionis perfectio mensuratur: *Plus enim* (inquit Doctor Angelicus) *participabit de lumine gloriæ, qui plus habebit de charitate*; vel, ut loquitur Augustinus, *quantum charitati adhærescit, tantum lumine gloriæ illustrabitur*. Hæc denique, teste Apollolo, excellentissimum omnium charitativum est: quod enim inter planetas Sol, inter elementa ignis, inter metalla aurum, & inter gemmas carbunculus, hoc inter virtutes charitas est. De hac ergo nobilissima & præstantissima virtute, in hac computatione differemus, & minus difficilia omittes, subtiliora tantum & difficultiora discutiemus.

ARTICULUS I.

Verum charitas verè & propriè sit amicitia hominis cum Deo?

NEgant Durandus in 4. dist. 49. quæst. 4. num. 16. dicens hominis ad Deum non esse propriè amicitiam: affirmant vero cæteri Theologici S. Doctores hic art. 1. ubi expressè docet, quod charitas est quædam amicitia hominis ad Deum. Sed advertendum cum Cajetano, in commentatio hujus articuli, quod hic non accipitur amicitia relativè, nimirum pro relatione illa, quæ amicus est formaliter amico amicus, sed fundamentaliter pro habitu aut actu amoris mutui, qui est fundamentum ipsius relationis: nam quando quæritur, an charitas sit amicitia inter Deum & homines, certum est non quæri, an ipsa charitas sit relatio (satis enim constat eam non esse relationem, cum sit habitus, subindeque ad categoriam qualitatis pertinet) sed inquiri, an ipse habitus, vel actus, quo Deum diligimus, & qui est hujus relationis fundamentum, sit habitualis, vel actualis amicitia hominis ad Deum. Hoc præmissò: pro resolutione hujus celebris quæstionis sit

S. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur, charitatem esse verè & propriè amicitiam hominis ad Deum.

Probatum primò ex sacris litteris, in quibus justi & sancti homines passim vocantur amici Dei: Jacobi 2. *Abraham amicus Dei effectus est*. Joan. 21. *Lazarus amicus noster dormit*. Plalmo 138. *Nimis honorati sunt amici tui Deus*. Ubi & significantiùs græcè apud Septuaginta *traipsi oi, Stadales tui, familiares tui*. Item Sapientia ipsa inter ceteras laudes, amicos Dei constituere dicitur.

tur Sapientia. Demum toto libro Canticorum, factis superque hac divina amicitia significatur, & celebratur. Unde apud Augustinum lib. 8. Confess. cap. 6. aiebat ad locum famosissimum ille Imperatoris Curia aulicus, Potentianus: Dic, quæso, quid vobis istis laboribus nostris quo ambimus pervenire? Quid quæmus? Cujus gratia militamus? Major ne esse poterit nostra impalatio, quam ut amici Imperatoris simus? Et per quot pericula pervenitur ad grandius periculum? Et quando istud erit? Amicus autem Dei, si volueris, non nunc fit. Idem solo luminis naturalis fulgore agnovit Seneca: nam in libro de providentia hæc scripsit: Inter virum bonum & Deum vera est amicitia. Quid dico amicitia, imò & necessitudo & similitudo: quandoquidem bonus à Deo differt tantum tempore, per æquis progenies, amulatoreque. Quæ verba expendens Erasmus, bellissimè ait de Seneca, Ethnicus loquitur, si Christianus sit, Christianè, si Ethnicus. Castiores enim errores Gentilium, altissimis fidei veritatibus immiscuit, nam suum sapientem ferè appetit Deo, & in hoc ethnicum lapit: Christianum verò, quia admittit veram amicitiam inter justum & Deum.

Probatur secundò ex conditionibus veræ amicitie, quæ sunt tantum quatuor. Prima ut sit amor benevolentie, non concupiscentie, quæ quis le amat, aut sua: unde Aristoteles docet neque in senibus, neque in juvenibus, amicitiam repetiri: quia senes ad suam utilitatem, juvenes verò ut voluptatem, omnia referunt. Secunda, ut sit amor mutuos, non occultus & latens, sed utrinque notus, ut docet Philosophus 8. Ethic. cap. 4. ubi dicit amicitiam esse benevolentiam cum reclamatione. Tertia, ut fundatur in aliqua communicatione, quæ reddantur amantes aliquo modo similes, ut ibidem ait cap. 7. nam omnis amor fundatur in appetitu naturali, quem unusquisque habet ad proprium esse, unde eatenus alios diligimus, quatenus in illis agnoscimus aliquo modo nos ipsos, per naturæ & morum similitudinem: eoque major est amicitia, quò majorem fuerit vel supponit in amato, naturæ & morum similitudinem. Quarta, ut afferat bonorum, & consiliorum, seu secretorum communicationem. Hæc autem omnia repetiuntur in mutua charitate inter Deum & justos. Primò enim charitas hominis erga Deum est amor benevolentie, Deum diligens propter se. Charitas quoque Dei ipsius erga homines, diligit illos propter ipsos, & ipsorum bona: Deus enim vult justis bonum æternæ beatitudinis, ex complacentia in ipsis, & propter illos, ut ex argamentorum solutione constabit. Secundò ille amor mutuos est, juxta illud Proverb. 8. Ego diligentes me diligo: & Jo. 14. Qui diligit me, diligitur à Patre meo, & ego diligo eum. Est etiam notus utrinque: qualicet non solum certi fidei divinæ, quod Deum verè sicut oportet diligamus, & ab eo diligamur recipere, sed etiam iustis ex conjecturis probabilibus, & moraliter certis, notum est: quod ad veram amicitiam sufficit, & inter homines plerumque non est notior amor mutuos. Tertiò amor iste mutuos in aliqua communicatione fundatur, per quam homines sunt aliquo modo Deosimiles, dimittunt in communicatione gratiæ sanctificantis, quæ cum sit formalis divinæ naturæ participatio, efficit homines quodammodo Deos, ut in Tractatu de gratia fuse declaravimus. Nec deest quarto communicatio bonorum, & secretorum: nam per gratiam homines sunt participes beatitudinis

Tom. IV.

A divina, hic in jure & in spe, & in patria in re. Deus etiam iustis sua consilia & secreta revelat, & cum ipsis in oratione, sacra & dulcia miscet colloquia, ut patet in Abraham, Moyle, & Apostolis. Unde Hieronymus super cap. 7. Micheæ: Si vis verè amicitia delectari, esto amicus Dei, sicut Moyses, qui loquebatur Deo, quasi amicus ad amicum: esto amicus, ut Apostoli, ad quos Salvator ait: Iam non dicam vos servos, sed amicos &c. quia omnia quacunque audivi à Patre meo, nota feci vobis.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò: Vera & propriè dicta amicitia est inter æquales, ut docent Aristoteles 8. Ethic. cap. 5. & D. Hieronymus super caput 7. Micheæ, ubi ait: Amicitia pares aut accipit, aut facit: ubi inæqualitas est, non amicitia est: Sed inter Deum & homines æqualitas esse non potest: Ergo nec amicitia propriè dicta.

Constat autem: Inter servum & dominum non potest esse vera & perfecta amicitia, ut asserit idem Aristoteles 8. Ethic. cap. 11. Sed homines in Scriptura appellantur, & verè sunt servi Dei: Ergo inter ipsos & Deum vera amicitia reperiri non potest.

Ad objectionem respondeo, ad amicitiam non requiri æqualitatem personarum: alias enim nulla inter parentes & liberos intercederet amicitia, sed sufficere aliqualem proportionem inter utrumque amicum: illudque satis ex Aristotele constare, libro enim 7. Ethic. mentionem facit alicujus speciei amicitie, quam vocat amicitiam supereminentiæ & excellentiæ: atque esse inter principem, & eos qui ipsi subjiciuntur, & non requirere absolutam æqualitatem, sed proportionis: cum autem homines per gratiam & charitatem ad esse filiorum Dei, & naturæ divinæ consortium eleventur, proportionalem quandam cum Deo æqualitatem habent.

Secundò respondeo, amicitiam vel esse inter æquales, vel si intercedat inter personas inæquales, ut revera intercedit, ea reddere quodammodo æquales: Est enim (inquit Dionysius cap. 4. de divin. nomin.) amor virtus unitiva, quæ superiores cum inferioribus (& è converso) atque æquales cum æqualibus, quodammodo adequat: ita ut amor respectu superiorum sit pondus, à quo demittuntur: respectu verò inferiorum ignis, à quo elevantur: & respectu æqualium catena, ut pariter (inquit) societate jungantur. Hoc autem liquidd constare in amicitia illa, quæ inter Deum & homines reperitur: quia Deus amore hominis per incarnationem se maxime demittit, ad Phil. 2. Exinanivit semetipsum, formam servi accipiens: & homines ipsos ita exaltavit, ut quodammodo eos ad divinam dignitatem exerit. Unde Augustinus lib. de prædestinatione Sanctorum cap. 25. Ista natura humana & tam celsa & summa est subreptio, ut quò attolleretur altius, non haberet: sicut pro nobis ipsa Divinitas quousque se deponeret humiliter, non habuit, quàm suscepta naturâ cum infirmitate carnis, usque ad mortem crucis.

Ad confirmationem dicendum, quod sicut Aristoteles 8. Ethic. caput 11. ait: Ad servum, hoc ipso quod servus est, non est amicitia, sed secundum quod est homo: ita licet homines, ea ratione

Vñ 2

quâ

quâ servi Dei sunt, non possint esse ejus amici, bene tamen quatenus eleantur ad esse filiorum Dei, & participant per gratiam naturam divisa. Adde quod, quamvis alii servi cum suis dominis non possint inire amicitias, bene tamen servi Dei: quia, ut notat D. Thomas ad Roman. 1. lect. 1. quod Deus magis vult aliquem sibi subficere, eò majus bonum vult illi conferre, & tanto altius ipsum evehit, unde bellè dicebat S. Antoninus: *servire Deo, regnare est.*

9. Obijcies secundò: Amor cuius finis, est videre amicum, & illo frui, non est amor benevolentiz, sed concupiscentiz, nec per consequens vera amicitia: At finis amoris charitatis est videre Deum, & illo frui in patria: Ergo charitas non est vera amicitia.

10. Respondeo distinguendo Majorem: cuius finis est videre amicum, & illo frui, propter bonum nostrum, & propriam delectationem, concedo Majorem: cuius finis est videre amicum, & illo frui, propter ipsum nego Majorem: ut enim ait S. Thomas in 3. dist. 34. quæst. 2. art. 3. quæstionc. 1. ad 2. *Amicus, quamvis delectationem habeat ex presentia amici, non tamen propter hoc querit amici presentiam, ut in ipso delectetur, sed propter amicum ipsum, cui vult conjungi quantum potest.* Licet autem spes querat, & desideret visionem, & fruitionem Dei, in quantum est nobis bona, & delectabilis, & idcirco non sit amor amicitiz, sed concupiscentiz; charitas tamen, quæ, ut ait Apostolus, non querit quæ sua sunt, non appetit visionem & fruitionem Dei, ob proprium bonum & delectationem, sed propter Deum ipsum, cui vult conjungi quantum potest: unde non est amor concupiscentiz, sed amicitiz.

11. Obijcies tertio: Amicitia redamationem essentialiter perit, cum sit mutus amor duorum: Sed charitas, cum non solum ad amicos, sed etiam ad inimicos se extendat, redamationem essentialiter non postulat: Ergo vera amicitia non est.

12. Respondeo distinguendo Majorem: Amicitia redamationem essentialiter perit, in extremo qui primario & ratione sui diligitur, concedo Majorem: in extremo secundario tantum, & ratione alterius amato, nego Majorem: charitas autem non se extendit ad inimicos primo, & ratione sui, sed secundario, & ratione Dei primario dilecti: unde licet in ordine ad Deum sit vera amicitia, respectu tamen inimicorum non habet rationem amicitiz, sed tantum benevolentiz.

§. III.

Solvitur difficile argumentum.

13. **P**retermisissimis levioribus argumentis, quæ ex supra dictis facile dilui possunt, unum superest difficile, quod sub hac forma breviter proponi potest. Vera & stricta amicitia petit mutuum benevolentiz amorem. At Deus non diligit homines amore benevolentiz: Ergo inter Deum & homines vera amicitia ratione charitatis non datur. Major patet ex supra dictis: Minor probatur. Amor benevolentiz in hoc ab amore concupiscentiz distinguitur, quod ille terminatur ad bonum amici propter ipsum, & quia bonum ejus est; amor autem concupiscentiz terminatur ad bonum alterius, in ordine ad bonum amantis: Sed amor Dei terminari nequit ad bonum rationalis creaturæ propter ipsam, & quia bonum ejus est: Ergo nequit esse amor benevolentiz, Major, est D. Thomas

hic art. 1. & communiter docetur à Theologis, Minor vero suadetur primo ex illo Proverb. 15. *Propter semetipsum operatus est Dominus: ita* go omne bonum rationalis creaturæ vult & operatur propter seipsum, & consequenter non quia est bonum rationalis creaturæ, neque ex complacencia in ipsa.

Secundo probatur Minor: Bonitas increata est objectum adequatum voluntatis divinæ, unde dicit Divus Thomas 1. p. quæst. 19. art. 4. *Ergo in omni actu debet illam pro motivo respicere: & consequenter nullius creaturæ bonitatem ponit propter ipsam amare.*

Probatur tertio: Deus alia à se solum vult: nam quam media ad suam bonitatem, tanquam finem. Ergo bonum rationalis creaturæ vult tanquam medium, & consequenter non propter ipsum: medium enim non propter se, sed propter finem immatur.

Recentiores extra scholam D. Thomæ, ut habet argumentum se expedi ant, duos actus ex æquo distinctos in divina voluntate constituent, quorum uno vult bonum rationali creaturæ propter ipsam bonitatem, & altero vult bonitatem divinam, & imperio hujus secundi actus, primus ad bonitatem divinam refertur. Hac distinctione posita, ad argumentum respondent, quod licet Deus omnia propter se velit, & ad se ut finem ordinet, non tamen necessarium, ut omni actu, quo creatura diligit illum ordinet ad se, sed sufficit quod creaturas, per unum actum propter se dilectas, per alium ad se referat: in primo actu dicunt benevolentiam Dei erga creaturam rationalem servari.

Sed hæc responsio & doctrina non solum nostris Thomistis, sed etiam pluribus aliis Theologis displicet, & merito: nam motivum adequatum voluntatis divinæ est bonitas propria, & increata Dei, ut expresse docet D. Thomas p. quæst. 19. art. 2. ad 2. & nos in Tractatu de voluntate Dei fuse ostendimus: Sed nullus actus, cuius potentia aut virtutis potest motivum illius adequatum transcendere, ut patet discurrendo per omnes potentias & habitus: Ergo nullus actus voluntatis divinæ potest pro motivo habere bonitatem creatam, nec consequenter velle bonum rationali creaturæ propter bonitatem illius, ly propter cadente supra entitatem aut formalitatem intrinsecam actus.

Confirmatur: Objectum adequatum, motivum, & primarium actus voluntatis, est locutionem illius: Sed nullus actus voluntatis divinæ à bonitate creata specificari potest; cum specificatio sit quoddam genus dependentiæ, & nullus actus voluntatis divinæ, à bonitate creata dependere possit: Ergo nullus actus voluntatis divinæ potest respicere bonitatem creatam, tanquam objectum motivum & primarium. Hæc ergo solutio ne rejecta.

Ad argumentum respondeo, concessa Majori, negando Minorem. Ad cuius probationem, distinguo Majorem: Amor benevolentiz terminari debet ad bonum amici propter ipsum, ly propter excludente ordinem ad ultimum finem, nego Majorem: excludente ordinem ad alios particulares fines, concedo Majorem. Similiter distinguo Minorem: Amor Dei nequit terminari ad creaturam rationalem propter ipsam, ly propter excludente ordinem ad ultimum finem, concedo Minorem: excludente solum ordinem ad alios particulares fines, nego Minorem, & Consequentiam.

Explicatur & magis illustratur hæc solutio: omne bonum ad finem ultimum ordinatur, & in hac ordinatione si est illius perfectio: unde tantum debet quod destruat ratio amicitie in Deo, respectu rationalis creaturæ, per hoc quod illam amet in ordine ad ultimum finem, quin potius amicitia non esset honesta, si exclusio tali ordine amaretur: ad fines autem particulares creatura rationalis non ordinatur ex natura sua, nec in tali ordinatione illius perfectio consistit: unde si Petrus v. g. Paulum diligit in ordine ad se, & propter se, cum perfectio Pauli in tali ordine non consistat, neque illam exposcat, talis dilectio non erit honesta, nec amor amicitie, sed concupiscentie. Ut Ergo Deus creaturam rationalem amore amicitie diligit, non oportet quod illam ad seipsum, ut finem ultimum noceat, imò potius ad divinam amicitiam honestatem hoc requiritur, sed sufficit quod bonum rationalis creaturæ ad illos fines particulares & intermedios non referat. Hæc solutio, & doctrina, vera & solida est.

Sed contra illam instari potest primò, De ratione amicitie ad minus est, quod amor terminetur ad bonum amici, propter seipsum, esto sine exclusione ordinis ad ultimum finem: Sed amor divinus ad bonum rationalis creaturæ propter ipsam non terminatur: Ergo amicitia non est. Major probatur. Volitio divina terminatur ad dictum bonum, ut ad medium præcisè, in ordine ad bonitatem, tanquam ad finem, ut ex D. Th. videmus: At medium quod præcisè est medium, & nullatenus induit rationem finis, non amatur propter se, sed solum propter finem; cum tota ratio diligendi medium sit bonitas finis: Ergo non terminatur ad bonum rationalis creaturæ propter seipsum.

Respondeo distinguendo Majorem: ly propter dicente causalitatem & motionem finalem ex parte obiecti, concedo Majorem: respectu actus amoris amicitie semper, nego Majorem: & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam. Itaque ut salvetur amor amicitie, sufficit quod bonum amico dilectum, propter ipsum diligitur, ly propter, dicente causam finalem eorum, quæ tantum diligens amico vult, causam inquam, finalem non ultimam, sed tantum proximam: non autem requiritur quod sit causa finalis, etiam proxima, actus amoris, quando amor increatus & infinitus est, qualis est amor divinus; quia hoc perfectio talis amoris repugnat.

Secundò contra eandem solutionem argui potest: Deus creaturas rationales amore concupiscentie amare potest: Sed talis amor terminatur ad illas in ordine ad Deum, & propter Deum, qui est finis ultimus. Ergo ex eo quod bonum, creaturæ rationali amatur, refertur à Deo ad seipsum, qui est ultimus finis, ratio verè amicitie à divino amore tollitur.

Respondent aliqui negando Majorem: Deus enim (inquiunt) ex creaturis nihil perfectionis acquirere potest, sed solummodò gloriam & honorem extrinsecum: ut autem amore concupiscentie creaturas diligeret, deberet eas amare in ordine ad se, acquirendo aliquid perfectionis ex ipsis.

Sed hæc solutio & doctrina repugnare videtur D. Thomæ 1. p. quæst. 20. art. 2. ad 3. ubi ait: Deus proprie loquendo non amat creaturas irracionales amore amicitie, sed amore concupiscentie, in quantum ordinat eas ad rationales creaturas, &

Tom. IV.

etiam ad seipsum, non quasi eis indigeat, sed propter suam bonitatem, & nostram utilitatem. Ergo similiter, ut Deus creaturas rationales amet amore concupiscentie non requiritur quod illas amet ordine ad se, acquirendo aliquid perfectionis ex ipsis, sed sufficit quod ab ipsis gloriam & honorem extrinsecum requirat. Unde

Meliùs responderetur, concessa Majori, distinguendo Minorem: talis amor terminatur ad illas in ordine ad Deum, ut glorificandum & honorandum, concedo Minorem: prout præcisè est ratio movendi ad creaturam amorem, & prout à creaturis participabilem, nego Minorem, & Consequentiam. Dupliciter ergo potest creatura diligi in ordine ad Deum: primò in ordine ad ipsum ut honorandum & glorificandum, ita ut Deus tali amore proximè intendat gloriam extrinsecam ex creaturis acquirendam; & quando sic à Deo diligitur, amore concupiscentie amatur: secundò potest diligi in ordine ad Deum, prout præcisè est ratio movendi ad creaturam amorem, participabilis à creaturis per modum finis, causæ efficientis, & exemplaris; & quando sic diligitur, amatur amore amicitie, quia sub hac ratione, non amatur propter commodum & utilitatem extrinsecam.

ARTICULUS II.

Verum charitas habitualis sit aliquid creaturæ in anima?

Magister 1. dist. 17. litterâ B. & sequentibus, existimavit habituales charitatem, quæ Deum diligimus, esse Spiritum Sanctum, seu tertiam Personam Divinam, in justis manentem; quæ licet alios actus per proprias eorum virtutes producat, actum fidei per fidem, & spei per spem, ut fateatur ibi litterâ S. circa medium, nihilominus actum dilectionis per seipsum operetur. Contra sententia est D. Thomæ hic art. 2. & cæterorum communiter, quia sententiam Magistri, ut erroream, vel saltem ut temerariam, averſantur. Unde Dico: Charitas habitualis est forma creata, à Spiritu Sancto distincta, & animæ intrinsecè inherens.

Probatur primò ex Scriptura, nam ad Roman. 5. charitas dicitur effundi per Spiritum Sanctum in cordibus nostris, & ad Galat. 5. inter fructus Spiritus Sancti recensetur, adedque esse creatum quid, & à Spiritu Sancto distinctum, significatur. Hinc Augustinus Tractatu 6. in 1. Epist. Joan. Charitas (inquit) per Spiritum Sanctum facta est. Et Bernardus Epist. 11. Charitas rectè dicitur Deus & Deum: Dat itaque charitas charitatem; substantivâ accidentalem. Quo nihil clarius in favorem nostræ conclusionis dici potest.

Probatur secundò ex Tridentino sess. 6. cap. 7. ubi statuens justificationem nostram fieri per formam inherentem, ita concludit: Id tamen in hac imperii justificatione fit, dum ejusdem sanctissime Passionis merito, per Spiritum Sanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum qui justificantur, atque ipsi inheret; unde in ipsa justificatione, cum remissione peccatorum, hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & charitatem. Quibus verbis tria docet Concilium, manifestè cum sententia Magistri

Vu;